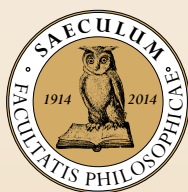

Tudomány minden szinten

Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar

Debreceni bölcsésznek lenni a 21. században?

Igen, mert hiszünk

a nemzeti és az egyetemes kultúra értelmezésének, továbbörökítésének és megújításának fontosságában.

Igen, mert tudjuk, hogy

a humántudományos kutatás semmivel sem pótolható: az ember által létrehozott kultúrák, nyelvek, irodalmak és gondolkodásformák a megismerés végtelen lehetőségeit jelentik.

Igen, mert biztosak vagyunk abban, hogy

a képzéseink középpontjába állított sokoldalúság, árnyalt elemzői képesség és konvertálható tudás hallgatóink számára minden szakterületen pótolhatatlan kincs.

Igen, mert tapasztaljuk, hogy

keresettek a debreceni bölcsészek a munkaerőpiac számos területén.

Büszkék vagyunk arra, hogy

hozzájárulhatunk tehetséges hallgatóink képességeinek kibontakoztatásához, szakmai, tudományos karrierjük támogatásához.

Fontos számunkra, hogy

hallgatóinkkal együtt gondolkodhatunk és kutathatunk.

Meggyőződésünk, hogy

a kreatív, alkotó és kritikus humán értelmiség nélkül egyetlen társadalomnak, oktatási rendszernek sincs jövője.

Valljuk, hogy

a hagyomány és a korszerűség egysége nem csupán szlogen a közel fél évezredes debreceni felsőoktatásban és a száz éve alapított Bölcsészettudományi Karon.

Célunk, hogy

megőrizzük és tovább fejlesszük karunk nemzetközileg is elismert oktatási és kutatási minőségét.

Örülünk, hogy

ez a pezsgő szellemi munkát inspiráló környezetben végezhetjük: a csodálatos nagyerdői campuson, egy élhető városban, ahol színvonalas kulturális programok és fergeteges szórakozási lehetőségek várják hallgatóinkat és oktatóinkat egyaránt.

Köszönjük, hogy

karunk jelenlegi és jövőbeli hallgatói, oktatói mindezek fenntartásáért és fejlesztéséért közösen vállalnak felelősséget!

*A 100 éves debreceni bölcsészkar hosszú távra gondolkodik,
ezért a befektetés már rövid távon is megtérül!*

A Bölcsészettudományi Kar intézeteinek és tanszékeinek bemutatása

Angol-Amerikai Intézet

Az anglisztika szak adja az egyik leg rugalmasabb diplomát. Az anglisztika szakon végzettek sikeresen megállják helyüket az üzleti életben, az oktatásban, a médiában, a diplomáciában, a nemzetközi kapcsolatok terén, a kulturális életben, valamint az idegenforgalomban.

További információ:

<http://leas.unideb.hu>

Filozófia Intézet

A Debreceni Egyetemen 1914 óta folyik filozófiaoktatás és ennek keretében etika, művészetfilozófia és vallásfilozófia tanítása is, jelenleg háromciklusú képzésben (alap, mester és doktori). Az oktatók országosan elismert kutatási területe a német idealizmus, a 19. és 20. századi kontinentális filozófia, a posztmodern filozófia és esztétika, valamint a 20. századi angolszász politikai filozófia.

További információ:

<http://filozofia.unideb.hu>

Germanisztikai Intézet

Egyetemünk egyik legrégebbi szakja a germanisztika. Szakterületek: nyelvtanulás anyanyelvű tanárokkal, kulturális és médiismeretek, irodalom- és nyelvtudományi ismeretek, német nyelvű informatikai ismeretek. Hallgatóink ösztöndíjjal német nyelvterületen tanulhatnak, piacképes ismereteket szereznek. További információ: <http://gi.unideb.hu>

Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet

Független, kritikus és kreatív humán értelmiséget képzünk. Irodalmi szövegek, színházi előadások, művészeti alkotások és filmek árnyalt értelmezésére tanítunk. Hazai és nemzetközi projektek keretében, tehetséges hallgatóinkkal együttműködve kutatjuk az irodalom és kultúra történetét, elméletét.

További információ:

<http://www.irodalom.arts.unideb.hu>

Magyar Nyelvtudományi Intézet

Oktatómunkánkban kiemelkedőek azok a területek, amelyek kutatásában a munkatársak komoly hazai és nemzetközi elismertséggel rendelkeznek: a magyar nyelvtörténet, a névtan, a szlengkutatás, a fennisztika és a mordvinisztika. Az intézet két tanszéke több szak (magyar BA, MA, magyartanár, hungarológia, finn BA specializáció, finnugor MA) nyelvészeti képzését látja el, nagy gondot fordítva a tehetséges hallgatókra.

További információ:

<http://mnytud.arts.unideb.hu>

Neveléstudományok Intézete

Az Intézet tevékenységében megjelenik a neveléstudományok területén az oktatás, a fejlesztés és a kutatás egysége az alap-, a mester-, és a doktori képzés szintjén. A pedagógia, a neveléstudomány és az andragógia szakok mellett intézetünk kiemelt tevékenységi körébe tartozik még a tanárképzés is. További információ: <http://ni.unideb.hu>

Politikatudományi és Szociológiai Intézet

Intézetünkben társadalomtudományi szakterületen, 3 alapképzési és 2 mesterképzési szakon zajlik oktatás: alapképzésben politológia, szociális munka és szociológia, mesterképzésben szociálpolitika és szociológia szakokon szerezhetnek diplomát a hallgatók. A képzési kínálatot a Szociológia és Társadalompolitika doktori program teszi teljessé.

További információ:

<http://szocetanszek.unideb.hu/>

<http://www.politologia.unideb.hu/>

Pszichológiai Intézet

A Pszichológiai Intézetben négy szervezeti egység működik: Általános Pszichológiai Tanszék, Személyiség és Klinikai Pszichológiai Tanszék, Pedagógiai-Pszichológiai Tanszék, Szociál- és Munkapszichológiai Tanszék. 1974 óta folyik színvonalas képzés Intézetünkben. A pszichológia a legnépszerűbb egyetemi szakok egyike, évről-évre többszörös a túljelentkezés. További információ: <http://psycho.unideb.hu>

Szlavisztikai Intézet

Intézményünkben hivatalosan 1949-ben kezdődött az orosz tanárok és orosz szakos bölcsészek képzése, a korábbi szláv nyelvi, főként ruszisztikai tárgyú kutatások alapjain. Később a polonisztikai képzés is beindult, intézetünk tehát két szakirányt is kínál az érdeklődő hallgatók számára.

További információ:

<http://szlavisztika.unideb.hu>

Történelmi Intézet

Oktatásunk lefedi az összes képzési ciklust (alap- és mesterképzés, tanárképzés, PhD képzés). Tudományosan magasan kvalifikált oktatóink gazdaság- és társadalomtörténetet, hadtörténetet és a nemzetközi kapcsolatok történetét, politikai intézmények és eszmék történetét kutatják és oktatják. További információ:

<http://tortenelem.unideb.hu>

Francia Tanszék

A Francia Tanszék célja, hogy a francia nyelv és az e nyelvet beszélő kultúrák megismerésével, a humán műveltség elmélyítésével együtt hasznos, a munkaerőpiaci versenyben jól kamatoztatható ismereteket nyújtson hallgatóinak; ezt segíti többek között a gazdasági szaknyelvi-fordítói specializáció.

További információ:

<http://francia.unideb.hu>

Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék

Az ország egyik legjobban felszerelt gyakorlóstudiója és a gazdaság szereplőivel kialakított kapcsolataink biztosítják a munkaerő-piaci igényeknek való megfelelést. Végzett hallgatóink megállják helyüket a kommunikáció világában – erről tanúskodnak a gyakorlati képzőhelyek pozitív visszajelzései is.

További információ:

<http://kommunikacio.unideb.hu>

Néderlandisztika Tanszék

1991 óta folyik holland oktatás, 1999 óta egyetemi néderlandisztika, 2007 óta BA néderlandisztika képzés. A fiatal, dinamikusan fejlődő tanszék nemcsak magas képzési színvonalat biztosít, hanem folyamatos kutatómunkájának köszönhetően fontos szereplője a hazai és nemzetközi tudományos életnek.

További információ:

<http://nederlandisztika.arts.unideb.hu>;
Facebook: Nederlands in Debrecen

Néprajzi Tanszék

Tanszékünk kutatása és oktatása középpontjában az etnográfia és a folklorisztika áll, a szakmai törzsanyagban kiemelt szerepet kap a vallási néprajz, a kulturális antropológia és a világ népeinek néprajza, speciális képzést kínálnak néprajzi muzeológiából. Képzésünk erősen gyakorlatorientált, a tantervben nagy hangsúlyt kap a terepmunka és a múzeumokban végzett gyakorlat.

További információ:

<http://neprajz.unideb.hu>

Olasz Tanszék

Olasz nyelvgyakorlatok, írásbeli és szóbeli kommunikációs készségek fejlesztése anyanyelvű lektor segítségével; irodalmi, nyelvészeti és kulturális ismeretek; mediterrán tanulmányok (francia és spanyol nyelvre és kultúrára kiterjesztve); ösztöndíjas részképzés tíz éves olasz egyetem egyikén.

További információ:

<http://italdeb.unideb.hu>

Általános és Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék

A tanszék kutatásának középpontjában a számítógépes nyelvészet áll. Digitális bölcsészet mesterképzésünkön az alapképzésben megszerzett bölcsészeti ismeretek birtokában a hallgatók nyitott, interdiszciplináris szemlélet birtokában képesek bölcsészeti tartalmak modern technikai eszközökkel történő megjelenítésével kapcsolatos feladatok ellátására.

További információ:

<http://lingua.arts.unideb.hu>

Idegen Nyelvi és Továbbképzési Központ

Feladatunk a kar nyelvvizsgával nem rendelkező hallgatóinak felkészítése a diplomakövetelményekben előírt írásbeli és szóbeli nyelvvizsgára, általános nyelvi képzés kezdő, középhaladó és haladó szinten a kar hallgatói számára, valamint a szakfordítóképzés, szaknyelv és jelnyelv oktatása a kar hallgatói számára.

Alapképzési szakok a Karon:

- Andragógia
- Anglisztika (amerikanisztika szakirány)
- Germanisztika (német szakirány)
- Germanisztika (néderlandisztika szakirány)
- Kommunikáció- és médiatudomány
- Magyar
- Néprajz
- Pedagógia
- Politológia
- Pszichológia
- Romanisztika (francia szakirány)
- Romanisztika (olasz szakirány)
- Szabad bölcsészet
- Szlavisztika (orosz szakirány)
- Szociális munka
- Szociológia
- Történelem

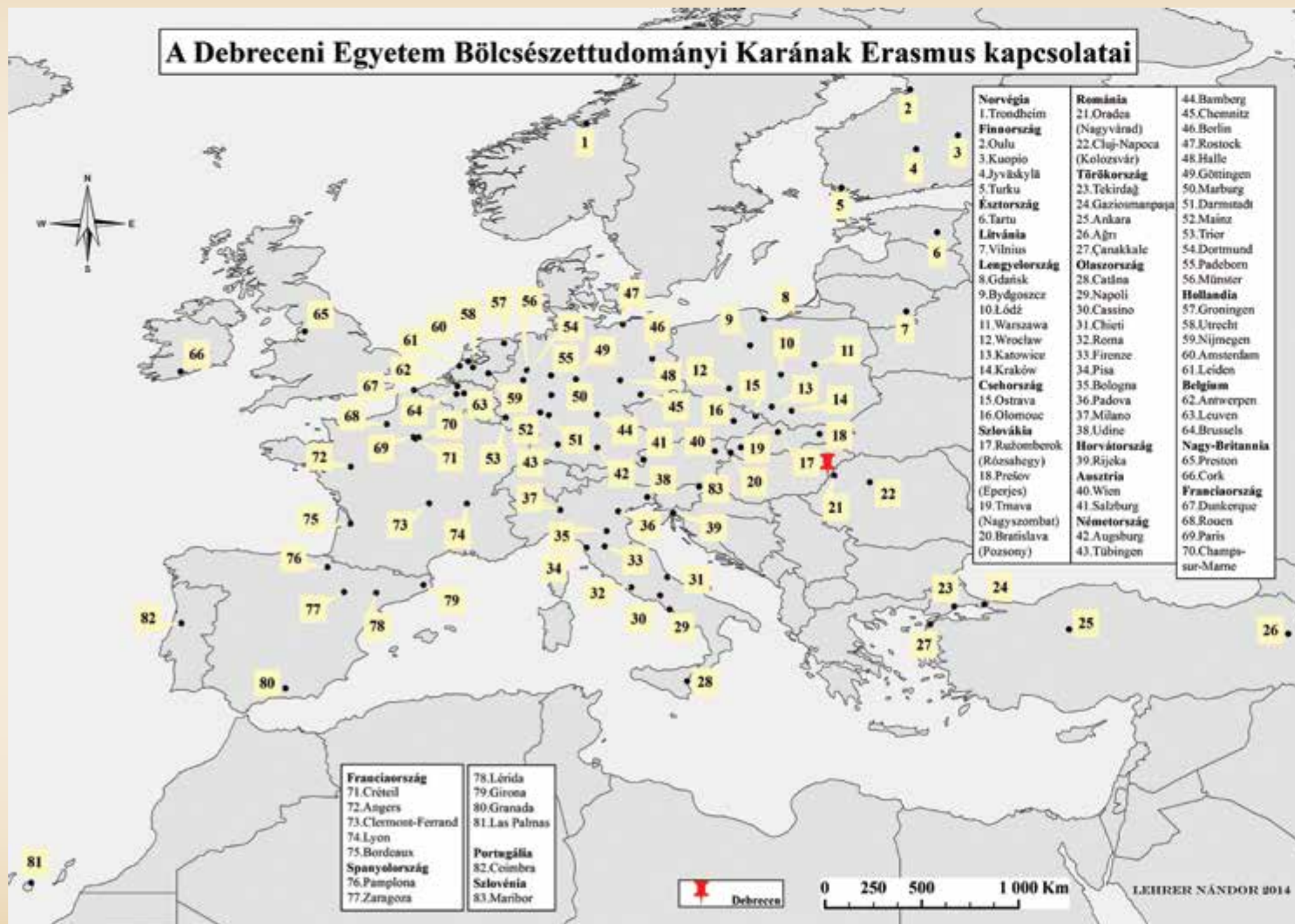
Mesterképzési szakok a Karon:

- Amerikanisztika
- Andragógia
- Anglisztika
- Digitális bölcsészet
- Esztétika
- Filozófia
- Finnugrisztika
- Fordító és tolmács
- Hungarológia
- Klasszika-filológia
- Kommunikáció- és médiatudomány
- Magyar nyelv és irodalom
- Német nyelv, irodalom és kultúra
- Néprajz
- Neveléstudomány
- Pszichológia
- Szlavisztika
- Szociálpolitika
- Szociológia
- Történelem

Osztatlan tanári szakok a Karon:

- Angol nyelv és kultúra tanára
- Erkölcstan- és etika tanár
- Francia nyelv és kultúra tanára
- Hon- és népismeret tanár
- Latin nyelv és kultúra tanára
- Holland nyelv és kultúra tanára
- Közösségi művelődés tanára
- Magyar tanár
- Német nyelv és kultúra tanára
- Orosz nyelv és kultúra tanára
- Történelemtanár és állampolgársági ismeretek tanára

A Bölcsészettudományi Kar külkapcsolatai

Humán Tudományok Doktori Iskola

Tudományterület:

Bölcsészettudományok

Tudományág:

filozófiai tudományok
neveléstudományok
pszichológiai tudományok
szociológiai tudományok

A doktori iskola honlapja: <http://humandi.unideb.hu/index.php>

A doktori iskola vezetője:

Dr. Pusztai Gabriella egyetemi tanár

A doktori iskola programjai és elérhetőségei

Filozófia Program

Programvezető:

Dr. Angyalosi Gergely

e-mail: angyalosi.gergely@arts.unideb.hu

telefon: (52)512-900/22127-es mellék
szoba: Debreceni Egyetem Főépület II. em. 232/e szoba
postacím: 4032 Debrecen, Egyetem tér 1. (Filozófia Intézet)

Neveléstudományi Program

Programvezető:

Dr. Pusztai Gabriella

e-mail: gabriella.pusztai@ella.hu
telefon: (52)512-900/22660-as mellék
szoba: Debreceni Egyetem Főépület II. em. 202 „doktori szoba”
postacím: 4032 Debrecen, Egyetem tér 1. (Neveléstudományok Intézete)

Pszichológia Program

Programvezető: Dr. Münnich Ákos

e-mail: munnich.akos@arts.unideb.hu
telefon: (52)512-900/22535-es mellék
szoba: Debreceni Egyetem P. épület I. em. 116. szoba
postacím: 4032 Debrecen, Egyetem tér 1. (Pszichológiai Intézet)

Szociológia Program

Programvezető: Dr. Kovách Imre

e-mail: kovach.imre@arts.unideb.hu
telefon: (52)512-900/23139-es, vagy 22118-as mellék

szoba: Debreceni Egyetem Főépület fszt. 39.
postacím: 4032 Debrecen, Egyetem tér 1. (Politikatudományi és Szociológiai Intézet)

A doktori iskola titkára:

Szakálné Lantai Lilla

e-mail: lantai.lilla@arts.unideb.hu
telefon: (52)512-900/22573-as mellék
szoba: Debreceni Egyetem Főépület 232/d. „Iroda”
postacím: 4032 Debrecen, Egyetem tér 1. (Filozófia Intézet)

1. A képzés szerkezete

A Humán Tudományok Doktori Iskola jelenleg négy tudományág együttműködésében dolgozik. A **Filozófia Program** tematikai súlypontja a tágabb értelemben vett modern filozófia. A többciklusú felsőoktatási képzési struktúrában (szabad bölcsészet BA, valamint filozófia és esztétika MA) is si-

került megőrizni az eddigi arculatot. A doktorképzésben ebben a vonatkozásban nem várható alapvető változás: a doktoranduszok kutatási témái az eddigi arculathoz kötődnek. Ugyanakkor ösztönözzük a tágabb orientálódást is, erősítve a doktori iskolán, illetve a karon és az intézményen belüli, valamint más intézményekkel közös együttműködési formákat. Programvezető: *Dr. Angyalosi Gergely*.

A **Neveléstudományi Program** kutatásainak középpontjában az oktatás, nevelés, szakképzés és művelődés mai problémái állnak, melyeket történeti és társadalmi összefüggéseiben vizsgál. Az oktatásügy folyamatainak összefüggésrendszere kitért, komplexitása megsokszorozódott, a neveléstudomány hatóköre a vizsgálatok diszciplináris, tematikus és térbeli kereteit tekintve túllépett az osztálytermi folyamatokon. Az oktatási rendszerek dinamikusan

növekednek, egyre több társadalmi és életkori csoportot érnek el, s szervezetenként is igen sokszínűvé válnak. Mivel ezek a problémák mélyen ágyazódnak Közép-Európa múltjába és jelenébe, a program különös fontosságot tulajdonít a nemzetközi összehasonlításoknak. A program a határon átnyúló térség pedagógusképzéssel foglalkozó felsőoktatási intézményei számára biztosít oktatói-kutatói utánpótlást valamint a régió közoktatásában dolgozó kutatótanárokat fogadja. A Neveléstudományi Program bázisán működik a DE Felsőoktatási Kutató és Fejlesztő Központja (CHERD), amely azokat a K+F problémákat tárja fel, amik a felsőoktatás átstrukturálódása és nemzetköziesedése során merülnek fel. Programvezető: *Dr. Pusztai Gabriella*.

A **Pszichológia Program** képzés szerkezete természetes folytatása a pszichológia mester képzési struktú-

rájának, a pszichológia főbb területei kerülnek előtérbe, külön hangsúllyal az alkalmazott jellegű kutatások az általános lélektan, szociálpszichológia, személyiséglélektani, munka- és szerveztlélektani, klinikai pszichológiai irányultsággal és a pedagógiai pszichológia változatos területeivel. A képzés ezen tartalmakra irányulnak előadások és konzultációk formájában.

A Szociológia és Társadalompolitika Program tudományos, kutatási profilját a modernkori társadalmak társadalmi integrációjának kérdései jelentik. Ezen belül kiemelt fontosságú a társadalom történeti változásainak, szerkezeti rendszereinek, az egyes társadalmi csoportok integrációs mechanizmusainak vizsgálata, a társadalompolitikai, szociálpolitikai és közpolitikai rendszerek kutatása. A Program célja, hogy a szociológia és a társadalompolitika egymással szorosan összekapcsolódó témakörökön belül olyan kutatókat képezzen, akik a szociológiai kutatás és társadalompolitikai elemzés elvi alapjaival és metodológiai eljárásaival egyaránt tisztában vannak és képesek saját kutatásaikkal a választott tématerületekre vonatkozó tudásukat gyarapítani, és olyan magas szintű elméleti és gyakorlati tudással rendelkeznek, melyet kutatóként vagy alkalmazott elemzőként egyaránt széleskörűen hasznosítani tudnak. *Programvezető: Dr. Kovách Imre.*

2. Kutatási irányok

A **Filozófia Program** egyik célkitűzése a legújabb esztétikai és művészetfilozófiai irányzatok kutatása és ezek kreatív

alkalmazási lehetőségeinek feltárása a hazai szellemi és kulturális életben. A másik fontos kutatási terület a társadalmi igazságosságra vonatkozó kortársi elméletek főbb erővonalainak feltárása (középpontba helyezve John Rawls munkásságát).

A **Neveléstudományi Programban** jelenleg négy alprogram működik. A köz- és felsőoktatási alprogramok résztvevői az oktatást kutatva nemcsak a tanulás-tanítás területeire fókuszálnak, hanem annak nemzetközi, társadalmi, kulturális, történeti, gazdasági és politikai összefüggés-rendszerében igyekeznek vizsgálni egy ország, régió problémáit, figyelembe véve azt, hogy annak múltja nélkül mindez nem értelmezhető. Az oktatáskutatás és alkalmazásai alprogram elsősorban tanárok számára kínál kutatási lehetőséget mind a tanárképzés, mind a tanári tevékenység, az iskolai tanítás vagy az ún. diszciplináris didaktikai kutatások témakörében. A felnőttképzési, szakképzési és közművelődési alprogram a felnőttek széles értelemben vett tanulásával, tanításával kapcsolatos témaköröket foglalja magában. Legfontosabb kutatási területei a közoktatás, a szakképzés, a felsőoktatás, valamint a közművelődés felnőtteket érintő szakpolitikái, az idesorolt intézményrendszer működése, az ezekhez kapcsolható tanulási folyamatok. E kérdéskörök kiemelten érintik a képzés és a gazdaság kölcsönhatását, a helyi társadalmak tanulásban beöltött szerepét, a kultúraátadás folyamatát, a tömegkommunikáció és a szórakoztatás kérdéskörét. A neveléstudományi

kutatásban különös hangsúlyt kap a társadalmi egyenlőtlenségek és hátrányok kutatása, az ifjúság oktatási rendszer struktúráihoz és kultúrájához való alkalmazkodásának vizsgálata, továbbá a tanulmányi eredményesség és a társadalmi rétegződés, a térbeli és társadalmi mobilitás összefüggéseinek elemzése.

A **Pszichológia Program** kutatási irányai a képzés szerkezetéhez illeszkednek, ugyanakkor a program szívesen fogad be nem pszichológus végzettségű tehetségeket, pl. mérnök, közgazdász, pedagógus, matematikus területekről is.

A **Szociológia Programban** jelentős figyelmet fordítunk a társadalmi integráció és a struktúra elméletek irodalmának a feldolgozására, a kortárs elméletek és modellek megismerésére, a társadalmi integrációval foglalkozó kutatásokra. Jelentős kutatási irányt képez a kortárs város- és faluszociológiai iskolák és irányzatok munkájához kötődő vizsgálatokba való bekapcsolódás, a településekkel kapcsolatos társadalmi egyenlőtlenségek összefüggéseinek a kutatása, a vonatkozó geográfiai, antropológiai és politológiai kutatások alapján végiggondolt kultúra-gazdaság elemzése. Emellett figyelmet szentelünk a politikai gondolkodás, politikai kultúra és a társadalmi mentalitás huszadik századi hazai változásainak, ugyanis az elmúlt évszázad során a magyar társadalom tagoltsága, életmódja, politikai- és viselkedéskultúrája jelentősen átalakult nem kis mértékben az ismétlődő rendszerváltások következtében,

s lényeges kérdés, hogy az ismétlődő rendszerváltozások miként befolyásolták a politikai gondolkodást, a politikai kultúrát és a közgondolkodást.

3. A doktori iskola bemutatása

A Debreceni Egyetemen működő Humán Tudományok Doktori Iskola hagyományait mintegy száz évre vezeti vissza. A huszadik század elején alakult tudományegyetem Filozófia Tanszékéből fokozatosan nőtt ki előbb a pedagógia (1918, ma: neveléstudományok), később a lélektan (1925, ma: pszichológia), a felnőttnevelés és közművelődés (1964, ma: andragógia), végül a szociológia (1984) oktatási-kutatási egysége. E tudományágaknak a két világháború között jelentős képviselői és kutató műhelyei voltak Debrecenben, például *Karácsony Sándor*, *Mitrovics Gyula*, *Tanóczy Béla*. A filozófia, a neveléstudomány és a pszichológia együttműködése a tanárképzésben és az ehhez kötődő kutatások révén folyamatos volt, majd emellett a kilencvenes években a négy terület önálló képzéseire három önálló doktori program épült rá, melyek 2000-től egy doktori iskolát alkotnak. Doktoranduszaink az utóbbi öt esztendőben közel negyven tudományos ösztöndíjat nyertek el, s a doktori iskola alumnusai közül többen felsőoktatási intézmények eredményes rektorai, dékánjai (Bolvári-Takács Gábor, Orosz Ildikó, Hausmann Alíz), sikeres intézet- és tanszékvezetők (Antal Éva, Kleisz Teréz, Nagy Krisztina, Thiel Katalin, Ugrai János és Virág Irén), valamint kulturális intézmények vezetői (Kukla Krisztián) lettek.

4. A felvételi rendje, a bekerülés lehetőségei

A **Modern Filozófia Programba** jelentkezőknek végzős egyetemi hallgatók, továbbá egyetemi/MA diplomával rendelkező olyan szakemberek, akik felkészültségüket és rátermettségüket különböző formákban (kiemelkedő színvonalú diplomamunka, rangos szakmai folyóiratokban megjelent vagy megjelentetésre elfogadott publikációk, tudományos konferencia előadások, OTDK-helyezések stb.) bizonyították, és ezt igazolni tudják. A felvételi eljárás folyamán a felvételi bizottság az Egyetemi Doktori Szabályzatban meghatározott három kategóriában ad pontokat. A pályázónak a program valamelyik szakirányához kapcsolódó témát ajánlott választania kidolgozásra. Lehet interdiszciplináris témával is jelentkezni, amennyiben a személyi és szakmai feltételek mind a program, mind a jelölt részéről fennállnak. Ehhez azonban szükség van előzetes egyeztetésre a lehetséges társtémavezetőkkel és a programvezetővel. A jelöltnek jelentkezési lapjához mellékelnie kell egy kb. 3 oldalas tématervet, amelyet előzetesen a lehetséges témavezetővel részletesen megvitattott és egyeztetett. A felvételi beszélgetésen a jelölt számot ad szakmai problémaérzékenységéről, a vonatkozó hazai és nemzetközi szakirodalomban való legalább alapszintű tájékozottságáról, a szakirodalom kezelésében való jártasságáról (szakdolgozat és publikációk bemutatása). A felvételi bizottság mérlegeli és értékeli a jelöltnek az alkotómunkához szükséges készségeit, ér-

velési készséget, lényeglátását, elvonatkoztatás képességét. Fontos szempont a jelöltnek a tudományos munka iránti elkötelezettsége. A jelöltnek – nem filozófia szakos diploma esetén – számot kell adnia filozófiai jártasságáról, különösen tájékozottnak kell lennie a választott téma filozófiai alapjainak és vonatkozásainak általános és sajátos kérdéseiben. A jelölt az általánosan elvárt nyelvi követelményeken túl az adott szakterület művelése szempontjából indokolt, és olyan szintű nyelvismerettel is rendelkezzen, amely képessé teszi szakirodalom olvasására. Egyéni képzésre akkor vehető fel a jelölt, ha a fokozatszerzés nyelvi követelményeit már teljesítette, rendelkezik önálló tudományos munkássággal és a nappali képzést lezárókkal összevethető szakmai ismeretekkel, illetve ha az értekezés első változata már készen van. Ezt csatolni kell a felvételi anyaghoz, illetve a leendő témavezető írásos nyilatkozatát arról, hogy egy év alatt az értekezés elkészíthető. Az egyéni felkészülőknek rendelkezniük kell legalább 4 publikált vagy publikálásra elfogadott tanulmánnyal valamely országosan elismert folyóiratban (lásd a Modern Filozófia Program listáját) és 1 konferencia előadással. Egyéni képzésre jelentkezőknek a program a jelentkezés feltételül szabja, hogy a Doktori Szabályzat által előírt két nyelvből az egyik angol, német vagy francia komplex („C”) típusú nyelvvizsga legyen.

A **Neveléstudományi Programba** *elsősorban neveléstudomány, vagy andragógia vagy pszichológia, középiskolai tanárszakos mesterfokozattal, egyetemi*

szintű végzettséggel rendelkezőket várunk, emellett oktatáskutatással foglalkozó bölcsész- vagy társadalomtudományi *mesterfokozatúakra*, illetve *egyetemi szintű* végzettségűekre is számítunk. A jelentkezőtől egy kutatási tervet várunk a program valamely témakirójával való egyeztetés alapján. A témák a nevtudphd.unideb.hu című honlapon az oktatók nevére kattintva érhetőek el. A felvétel nyelvi feltétele angol, német vagy francia komplex („C”) típusú középfokú nyelvvizsga. A fenti nyelvek egyikén olvasni és beszélni szükséges a doktori tanulmányokhoz, de a nyelvvizsga bizonyítvány helyett külföldi jelentkezőknél elfogadható a idegen nyelven végzett felsőoktatási képzést lezáró diploma.

A képzés feltétele továbbá legalább egy tudományos publikáció (könyvfejezet, tanulmány szerkesztett kötetben vagy folyóiratcikk országosan elismert szakfolyóiratban). A doktori képzés ösztöndíjas és önköltséges formában is végezhető.

A **Pszichológia Program** követi a doktori iskola általános menetét, a felvételizőnek a pályázati anyagában meg kell jelölnie a témavezetőt, a témát – melyet magyar és angol nyelven is be kell adni –, valamint tartalmaznia kell egy kutatási tervet is. A felvételi elbírálásánál az általános szabályokat alkalmazzuk, a felvételi bizottság előtt kell „megvéde-

ni” a jelöltnek a kutatási tervét, és bizonyítani kell, hogy alkalmas a tervének megvalósítására.

A **Szociológia Programba** legalább jó (4) minősítésű mester fokozatú vagy egyetemi szintű szociológus vagy szociálpolitikus illetve valamely társadalomtudományi vagy egyéb egyetemi végzettséget igazoló diplomával lehet jelentkezni. Nyelvismeret tekintetében az államilag elismert középfokú (B2) komplex nyelvvizsga szükséges, s az angol nyelvvizsga előnyt jelent. Elvárás legalább egy tudományos publikáció (könyvfejezet, tanulmány szerkesztett kötetben vagy folyóiratcikk országosan elismert szakfolyóiratban). Az elfogadott folyóiratok listáját a program honlapja

tartalmazza (szocartarspolphd.unideb.hu). A jelentkezési lappal együtt kell benyújtani a program témavezetőjével egyeztetett téma részletes, 5–10 oldalas kutatási tervét, amely tartalmazza a választott téma, a módszerek, célok, feladatok egyértelmű kifejtését, időben tagolt megvalósításának összefoglalását. Egyéni képzésre akkor vehető fel a jelölt, ha a fokozatszerzés nyelvi követelményeit már teljesítette, rendelkezik önálló tudományos munkássággal és a nappali képzést lezárókkal összevethető szakmai ismeretekkel. Csatolni kell a felvételi anyaghoz az eddigi kutatási

tartalmazza (szocartarspolphd.unideb.hu). A jelentkezési lappal együtt kell benyújtani a program témavezetőjével egyeztetett téma részletes, 5–10 oldalas kutatási tervét, amely tartalmazza a választott téma, a módszerek, célok, feladatok egyértelmű kifejtését, időben tagolt megvalósításának összefoglalását. Egyéni képzésre akkor vehető fel a jelölt, ha a fokozatszerzés nyelvi követelményeit már teljesítette, rendelkezik önálló tudományos munkássággal és a nappali képzést lezárókkal összevethető szakmai ismeretekkel. Csatolni kell a felvételi anyaghoz az eddigi kutatási

eredmények összefoglalását, az értekezés tárgykörében eddig megjelent publikációkat, a megírandó értekezés legalább 80%-os készütségű változatát, valamint a leendő témavezető írásos nyilatkozatát arról, hogy egy év alatt az értekezés elkészíthető. Tudományos munkásságát pontos és közhiteles publikációs listával (MTMT) köteles igazolni. Az egyéni felkészülőknek rendelkezniük kell legalább 4 publikált vagy publikálásra elfogadott tanulmánnyal valamely országosan elismert folyóiratban (lásd a Humán Tudományok Doktori Iskola listáját) és 1 konferencia előadással. Az egyéni képzésre jelentkezőknek a program a jelentkezés feltételül szabja, hogy a Doktori Szabályzat által előírt két nyelvvizsga közül az egyik angol nyelvből legyen.

5. Az elért kutatási eredmények disszeminációjának formái

Doktori iskolánk kutatói és doktoranduszai nívós hazai és nemzetközi tuda-

mányos kutatási, fejlesztési és innovációs pályázaton vesznek részt és kapnak támogatást. A doktoranduszok nemcsak részt vesznek a kutatásokban, hanem hazai és nemzetközi folyóiratokban és konferenciákban mutatják be eredményeiket, s tanulmányaik számos nemzetközi szerzőgárdát felvonultató kötetbe kerülnek beálogatásra. Kutatóink és doktoranduszaink rendszeres előadói az European Educational Researcher Association és az European Sociological Association éves konferenciáinak, s a Magyar Tudományos Akadémia szakbizottságai által szervezett színvonalas szakmai rendezvényeknek, például az Országos Neveléstudományi Konferenciának. Bekapcsolódunk a szakmai tudományos társaságok életébe is, s kutatási eredményeinket ezek konferenciáin is ismertetjük (Magyar Szociológiai Társaság és European Society of Rural Sociology (ESRS) éves konferenciái).

Irodalomtudományok Doktori Iskola

Tudományterület:

Bölcsészettudományok

Tudományág:

irodalom- és kultúratudományok

A doktori iskola honlapja:

<http://www.deidi.unideb.hu/>

A doktori iskola vezetője:

Dr. Bényei Tamás egyetemi tanár

A doktori iskola programjai:

Angol és Észak-amerikai Irodalomtudományi Program

Vezetője: Dr. Bényei Tamás

E-mail: tamasbenyei@yahoo.com

Programtitkár: Kiss Erika

E-mail: kiss.erika@arts.unideb.hu

Magyar és Összehasonlító Irodalomtudományi Program

Vezetője: Dr. Imre Mihály

E-mail: imre.mihaly@arts.unideb.hu

Programtitkár: Gönczy Monika

E-mail: gonczy.monika@arts.unideb.hu

A doktori iskola adminisztrációja
DE BTK Irodalomtudományok Doktori Iskola Bán Imre Könyvtára
4032 Debrecen, Egyetem tér 1. Főépület, fsz. 3.

Postacím: 4010 Debrecen, Pf. 52.

Tel./fax: +36 52 512 957

Telefon: +36 52 512 900/22495 (iskolavezető) vagy 22650 (titkár)

E-mail: tamasbenyei@yahoo.com

(iskolavezető) vagy

deidi@arts.unideb.hu (iskolatitkár)

A képzés szerkezete (programok, alprogramok)

A doktori iskola jelenlegi szervezeti szerkezete:

Az Irodalomtudományok Doktori Iskola (IDI) két programja a nyelvi különbségeket tekintetbe véve nyolc alprogramra oszlik:

Angol és észak-amerikai irodalomtudományi program:

1. *Amerikanisztika alprogram;*

2. *Anglisztika alprogram;*

Magyar és összehasonlító irodalomtudományi program:

3. *Francia irodalom és kultúra alprogram;*

4. *Germanisztika alprogram;*

5. *Italianisztika alprogram;*

6. *Magyar irodalom és kultúra alprogram;*

7. *Mediális kultúratudomány alprogram;*

8. *Szlavisztika alprogram.*

A működés kereteit a Bölcsészettudományi Kar alábbi egységei biztosítják: Brit Kultúra Tanszék, Észak-amerikai Tanszék, Francia Tanszék, Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék, Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet, Német Nyelvű Irodalmak Tanszéke, Néderlandisztika Tanszék, Olasz Tanszék, Szlavisztikai Intézet.

Az iskola erőssége, hogy a különböző alprogramok szorosán együttműködnek: az alprogramok tematikus kurzusai, műhelyórái az iskola minden tagja számára nyitottak, a témabemutatók, fejezetvédek, előzetes viták iskola szinten folynak, évente egyszer házi konferenciára kerül sor (Fiatal irodalmárok fóruma).

Az iskola fő kutatási céljai, a képzés keretei

Az iskolában széleskörű irodalom- és kultúratudományi, komparatiztikai kutatás folyik. A széleskörű kutatási témák leírása az Országos Doktori Iskola honlapján található meg: <http://www.doktori.hu/index.php?menuid=116>.

Az IDI, lehetőségeihez mérten, mindenben segíti a hallgatók kutatási tevékenységét. A témavezetők fél évente egyszer beszámoltatják a képzésben résztvevőket munkájukról. Az értekezésterveket a témavezető hagyja jóvá, ezeknek szakmai megvitatása műhelyvita keretében is ajánlott, illetve disszertációhipotézis-védésen és fejezetvédésen történik. Az IDI egyes programjai és al-

programjai rendszeresen nyújtanak be olyan kutatási pályázatokat, melyekben a doktori képzés hallgatói és oktatói közösen vesznek részt.

Az IDI alapvető szakmai elvárása, hogy az értekezés benyújtása előtt a jelölt rangos szakmai fórum(ok)-on publikáljon. A témavezetők az arra érdemesnek ítélt tanulmányok közléséhez tanácsot, segítséget nyújtanak, a szakmai színvonalért felelősséggel tartoznak.

Az értekezésre vonatkozó tartalmi követelményeket a témavezető határozza meg, a formai kritériumokat pedig a doktori szabályzatban előírtak szerint kell teljesíteni. Az IDI mind internetes honlapján, mind

nyomtatott PR-füzet révén igyekszik programjait közzétenni, hogy minél nagyobb számú jól felkészült hallgatót nyerjen meg a képzés számára.

Az előadások és szemináriumok tematikáját az egyes programok és alprogramok állítják össze. Az iskolán belül meghirdetett és jóváhagyott kurzusok bármelyikéből szerezhető kreditpont, a felveendő kurzusok tervét a doktori képzés hallgatója és a témavezető közösen alakítja ki. Az IDI vezetése egy-egy szemeszterben kötelező vagy ajánlott jelleggel előírhatja a képzés valamennyi résztvevője számára valamely alapkursus felvételét és abban a kreditszerzést (ez főként az általános

érvényű, minden téma számára használható irodalomelméleti vagy textológiai stúdiumokra érvényes).

Az IDI ösztöndíjas hallgatóinak – gyakorlati képzés keretében – oktatási feladatai is lehetnek. Az IDI kívánatosnak tartja, hogy a hallgatók a képzési időn belül külföldi részképzéseken, konferenciákon vagy tanulmányutakon vegyenek részt, ehhez minden erkölcsi segítséget megad (ajánlólevelek,

pályázati információk stb.), anyagi hozzájárulást azonban csak a mindenkorli költségvetés lehetőségeitől függően tud biztosítani (elsősorban külföldi konferencia-előadás esetén). A külföldi részképzé-

sen szerzett és dokumentált krediteket az IDI elismeri és beszámítja.

Az IDI részletes oktatási programját az iskola *Képzési terve* (http://deidi.unideb.hu/dokumentumok/DE_BTK_IDI_kepzési_terv_2013.pdf) tartalmazza.

A doktori iskola bemutatása

Az Irodalomtudományi Doktori Iskola a Debreceni Egyetem Bölcsészkarán korábban akkreditált négy doktori program (*Anglisztika-amerikanisztika, Magyar és összehasonlító irodalomtudományi, Francia irodalomtudományi, Német irodalomtudományi*) összevonásával alakult meg. Az így létrejött IDI

2001. január 1-jétől a MAB döntése értelmében ideiglenes akkreditációt nyert el, végleges akkreditációja pedig 2001 folyamán ment végbe. A DE doktori bizottságának előterjesztése alapján a MAB plénuma, 2002. február 22-i ülésén, a korábban ideiglenesen akkreditált doktori iskola végleges jóváhagyásáról döntött. A MAB 2002/2/III. sz. határozatának értelmében a Debreceni Egyetem a *Bölcsészettudományok* tudományterületen, ezen belül az *Irodalom- és kultúratudományok* tudományágban doktori képzésre, doktori fokozat odaítélésére, valamint habilitációs eljárás lefolytatására jogosult. Jogosult továbbá arra, hogy doktori fokozatként honosíthatja a külföldön szerzett tudományos fokozatot akkor, ha a tudományos fokozat megszerzésének követelményei megfelelnek vagy kiegészítő feltételek előírásával megfeleltethetők a doktori fokozat megszerzéséhez előírt követelményeknek.

A doktori iskola megalakulásakor a képzési nyelvek különbözőségét, valamint az egyéb adottságokat figyelembe véve három programmal (Magyar és összehasonlító irodalomtudományi program, Angol és észak-amerikai irodalomtudományi program, Francia irodalomtudományi program), azokon belül öt alprogrammal (magyar irodalmi alprogram, szlavisztikai alprogram, német irodalmi alprogram, angol irodalmi alprogram, észak-amerikai irodalmi alprogram) indult. 2003-ban a Francia irodalomtudományi program alprogramként beolvadt a Magyar és összehasonlító irodalomtudományi

programba, így az iskola 2003-tól két programmal, azon belül hat alprogrammal (4+2) működött tovább, majd 2011-ben megalakult az Olasz irodalomtudományi alprogram, 2014-ben pedig a Mediális kultúratudományi alprogrammal bővült a Magyar és összehasonlító irodalomtudományi program.

Az iskolában fokozatot szerettek elhelyezkedési esélyei jók és széleskörűek: volt hallgatóink között van egyetemi, főiskolai oktató, kutatóintézeti tudományos munkatárs, múzeumigazgató, kiadói munkatárs, kiadóigazgató, folyóirat-szerkesztő, nemzetközi kulturális intézmények munkatársa és gimnáziumi tudóstanár.

A felvételi rendje, a bekerülés lehetőségei

Az IDI-ben államilag támogatott ösztöndíjas, egyéb (pályázati) ösztöndíjas nappali, önköltséges nappali és egyéni képzés folyik. Az ösztöndíjas helyek esetében jellemző a túljelentkezés.

Az iskola alprogramonkénti felvételi specifikus követelményei megtalálhatóak az iskola honlapjáról elérhető, évente frissülő felvételi tájékoztatóban, továbbá az iskola Szervezeti és működési szabályzatában (http://deidi.unideb.hu/dokumentumok/DE_BTK_IDI_SZMSZ_2014.pdf)

Az elért kutatási eredmények disszeminációjának formái

Az IDI társadalmi kapcsolatai:

Az IDI regionális tudástranszfert jelent a környező hazai főiskoláknak és a határon túli magyar egyetemeknek.

Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy a Babeş-Bolyai Egyetemen létrejött ön-állós magyar irodalomtudományi doktori program alapítói és oktatói főként iskolánkban szereztek fokozatot.

A hungarológia nemzetközi kapcsolatai: A doktori iskola a továbbiakban is jelentős részt kíván vállalni a Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság munkájában. Több oktató és egy PhD-hallgató már a római kongresszuson is előadással vett részt (1996), e részvétel nőtt a finnországi kongresszuson (2001), s a 2006-os debreceni Hungarológiai Világkongresszuson már jelentős számban szerepeltek a doktori iskola hallgatói, illetve abszolutóriumot szerzett PhD-hallgatói. Legszorosabb az együttműködés a Kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetemmel, de a Partiumi Keresztény Egyetemről, Kárpátaljáról és a Felvidékről is van résztvevője a képzésnek, valamint dél-koreai fokozatot szerzett hallgatóval is büszkélkedhet az iskola. Szoros a kapcsolat a nápolyi egyetem hungarológusaival: Università degli Studi di Napoli L'Orientale, a tübingeni Institut für donau schwae bische Geschichte und Landeskunde nevű intézménnyel.

A modern filológiák nemzetközi kapcsolatai:

A modern filológiai (al)programok példaszerűen sokrétű külföldi kapcsolatai között már eddig is szerepeltek oktatócserék, nemzetközi társasági tagságok és tisztségek, nemzetközi konferencia-részvételek, hallgatók külföldi tanulmányújtjai és előadásai, nemzetközi fórumokon való publikálási lehetőségek

egyaránt. Az idegen nyelvű filológiai stúdiumok fontos tudományos műhelyei azok a debreceni periodikák, amelyek évtizedek óta összekötő kapcsot jelentenek a debreceni egyetem és a nemzetközi tudományosság között. Az IDI keretein belül ezek a következők: Slavica, Studia Romanica de Debrecen, Hungarian Journal of English and American Studies, Arbeiten zur deutschen Philologie, Italianistica Debreceniensis. Ugyancsak fontos láncszem a külföldi kapcsolatok kiépítésében a külföldön kiadott s ott sikerrel terjesztett könyvsorozat, amely magyar szerzők munkáit ismerteti meg nemzetközi szinten (pl. a Patrimoine litteraire europeen 12 kötetű, amely Brüsszelben jelent meg szerkesztésében, a Debrecener Studienzur Literatur Frakfurtban kiadott sorozata). Az olasz alprogram kapcsolatokat ápol a következő felsőoktatási intézményekkel: Università Roma Tre, Università di Messina, valamint az alábbi olaszországi tudományos és kulturális intézményekkel: Istituteroper la Storia del Risorgimento Italiano di Roma, Associazione Centroin Europa di Genova, Mazzini Society, Roma, Associazione Culturale Italoungherese del Friuli Venezia Giulia „Pier Paolo Vergerio”, Római Magyar Akadémia. A Magyar és összehasonlító irodalomtudományi program (ezen belül elsősorban, de nem kizárólag, a germanisztikai szakterület) továbbra is fenntartja a német és holland nemzetközi együttműködéseket: (Németország: Bielefeld; Frankfurt; Freiburg; Greifswald; Paderborn; Rostock – hallgatói, oktatói

csereprogram; Ausztria: Bécs [holland program]; Graz; Klagenfurt; Salzburg – hallgatói, oktatói csereprogram; Hollandia: Leiden, [holland szakon alapuló együttműködés, mely a nappali képzés mellett tudományos kooperációt is tartalmaz, különös tekintettel a PhD-hallgatók ösztöndíjaira]. A szlavisztika szakterületnek élénk kapcsolatai vannak a Volgográdi Állami Egyetemmel, a zadari Croatica Slavicaladertinával, a müncheni LotmanInstituttal, a Konstanzi Egyetemmel, a toulouse-i, a velencei és a trieszti egyetem szláv intézeteivel, a Moszkvai Állami Archívummal és a Puskin Intézettel, a Szentpétervári Állami Egyetemmel.

A francia alprogram oktatói több tudományos társaság tagjai: Franciaország: Sociéte d'Histoire littéraire de la France (Párizs), Centre de Recherches Révolutionnaires et Romantiques (Clermont-Ferrand), Sociéte des Études romantiques et dix-neuviemistes, Les Amis de George Sand, Centre de Recherches sandiennes, Association Études J.-R. Bloch (Párizs), Centre de Recherches sur R. Martin du Gard (Nizza), Sociéte Octave Mirbeau (Angers).

USA: Association G. Sand (New York). Ugyanez mondható el a többi alprogramról, többnyire más-más tudományos társaságok vonatkozásában.

Az Angol és észak-amerikai irodalomtudományi program angol irodalmi szakterületének külföldi résztvevői voltak a londoni Royal Holloway Egyetem kutatói, a Hulli Egyetem oktatói (pl. Rowland Wymer a filmesztétikai képzésben, James Booth pedig a posztkoloniális irodalom oktatásában). Élő a kapcsolat a Huddesfieldi Egyetemmel, a londoni South Bank Egyetemmel, a Nottingham Trent Egyetemmel, a glasgowi Stratchclyde Egyetemmel, de a kapcsolatok köre folyamatosan változik és bővül. London Network of Modern Fiction Studies nevű angliai szervezettel. Az amerikai szakterületen Fulbright-professzorok, és – az angol szakterülettel együtt – más neves szakemberek tartanak tömbösített kurzusokat (pl. Vincent B. Leitch, Marc Chénétier, Victor Sage, Patrick Parrinder kritikaelméleti, irodalomtudományi kurzusai). A Fort Worth-i Texas Christian University opponensi szerepekre külső szakembereket biztosít, doktori hallgatóinknak egy-egy hónap könyvtárkutatási lehetőséget biztosítanak, és tőlük is kérhetünk tömbösített kurzusokhoz professzorokat. Régi kapcsolat létezik a Debreceni Egyetem és az Indiana University között, ahol több doktori hallgatónk folytathatott kutatásokat. Hallgatóink a Fulbright és az ISEP Program lehetőségeire is pályázhatnak.

Nyelvtudományok Doktori Iskola

vezető: Dr. Kertész András

Miért érdemes minket választani?

- az oktatók minősítettsége, szakmai elismertsége kiváló
- erős elméleti jellegű alapképzésére épülő, a disszertációk mindenkor témájához közvetlenül kapcsolódó speciális képzés
- megfelelő könyvtári és infrastrukturális háttér
- magasan kvalifikált külföldi szakemberek is tartanak kreditértékű doktori kurzust
- szoros a kooperáció a Magyarországon működő nyelvészeti doktori iskolákkal
- rendszeres részvétel az évente megrendezett doktorandusz-konferenciákon
- együttműködés az MTA-DE Elméleti Nyelvészeti Kutatócsoporttal és az MTA-DE Magyar Nyelv- és Névtörténeti Kutatócsoporttal
- magas színvonalú értekezések (jó részük a védést követően könyvként is megjelenik).

A doktori iskola

Vezető:

Dr. Kertész András akadémikus

Titkár: Feketéné Balogh Marianna

Honlap: <http://denydi.unideb.hu>

Email: balogh.marianna@arts.unideb.hu

Cím: H-4032 Debrecen, Egyetem tér 1. Főép. I./129. szoba

Levelezési cím: H-4010 Debrecen, Pf. 47

Tel.: +36/52/512-900/22519 (mellék)

Fax: +36/52/512-942

Programok

1. Általános és Alkalmazott Nyelvészeti Doktori Program

Programvezető: Dr. Kertész András

- *angol nyelvészeti alprogram*: általános célkitűzése olyan szakemberek képzése, akik képesek hasznosítani az elméleti és alkalmazott nyelvészet egyes irányzatainak módszereit, különös tekintettel a generatív és a kognitív nyelvészetre, a szövegnyelvészetre, a nyelvtechnológiára és a pragmatikára
- *elméleti nyelvészeti alprogram*: a képzésközéppontjában a nyelvészet tudományelméleti problémái állnak
- *francia nyelvészeti alprogram*: célja, hogy mind a szinkrón, mind a diakrón nyelvészetben járatos romanistákat képezzen
- *latin nyelvészeti alprogram*: képzésének középpontjában elsősorban a klasszikus nyelvek nyelvészeti-filológiai elemzése ill. a szövegnyelvészeti elemzés és a -kritika, valamint mindennek kultúrtörténeti összefüggése áll
- *német nyelvészeti alprogram*: az itt folyó képzés súlypontja a német alkalmazott nyelvészet, ezen belül a konverzáció-elemzés, a szövegnyelvészet és a német mint idegen nyelv
- *számítógépes nyelvészeti alprogram*: a programozásban és az elméleti nyelvészetben egyaránt jártas, sokoldalúan bevethető nyelvészeket képez.

2. Magyar és Finnugor Nyelvészeti Doktori Program

Programvezető: Dr. Hoffmann István

- *finnugor nyelvészeti alprogram*: célkitűzése a graduális képzésben szerzett ismeretek elmélyítése a hagyományos területeken: a finnugor összehasonlító hang-, alak- és mondatn területein.
- *magyar nyelvészeti alprogram*: a felkínált témák elsősorban nyelvtörténeti, névtani, szociolingvisztikai és stilisztikai-szövegtani tudományterületek kérdésköréből kerülnek ki.

Felvételi eljárás

A felvételi során a felvételi bizottság értékeli a jelölt

- szakmai tájékozottságát,
- a doktori képzés alatt megvalósítandó kutatással kapcsolatos terveit, azok megalapozottságát
- argumentációs, induktív általánosító, dedukciós, absztrakciós készségét, ill. problémalátó és lényeglátó készségét egyaránt
- a tudományos munka iránti elkötelezettségét
- addigi tudományos / publikációs eredményeit
- valamint diplomájának minősítését is figyelembe veszi.

Az államilag támogatott ösztöndíjas helyek mellett lehetőség van költségte-

rítéses hallgatóként vagy egyéni felkészülésként is felkészülni.

Doktori témák

Angol nyelvészet

- A szintaxis, a szemantika, a morfológia, a szociolingvisztika, a diskurzus-elemzés, illetve a pragmatika területeinek vizsgálata.
- A generatív szintaxis különböző megközelítései alkalmazása (Minimalista Program, Lexikai-Funkcionális Grammatika).
- Formális szemantikai és kognitív nyelvészeti kutatások.
- Kísérletes nyelvészeti vizsgálatok.

- A számítógépes nyelvészeti vonalon főként implementációs és lexikográfiai kutatások.
- Kontrasztív nyelvészeti témák.

Elméleti nyelvészet

- Tudomány-metodológiai problémák vizsgálata.
- A nyelvészeti elméletalkotás releváns problémái.

Finnugor nyelvészet

- A történeti morfoszintaxis kérdéseinek tisztázása.
- Finnugor nyelvek etimológiai szótárainak kimunkálása.
- A kisebb finnugor nyelveken készült bibliafordítások feldolgozása.

Francia nyelvészet

- Nyelvtörténeti, szövegnyelvészeti, lexicológiai és fordításelméleti vizsgálatok
- Ófrancia irodalmi művek szövegnyelvészeti elemzése.

Latin nyelvészet

- Szövegfilológia
- Epigrafika
- Modern nyelvészet eszközei (generatív grammatika) alkalmazása latin nyelvi adatok vizsgálatára.

Magyar nyelvészet

- Nyelvtörténeti, névtani, szociolingvisztikai és stilisztikai-szövegtani tudományterületek kérdéskörei
- A nyelv térben és időben való változatainak, megjelenési formáinak vizsgálata
- A disszertációk témái szorosan kapcsolódnak a tanszéken folyó kutatási programokhoz, így a hallgatók egyúttal a programokba is bekapcsolódva kutatómódszertani tekintetben is jártasságot szereznek, valamint ily módon is publikációs lehetőségekhez jutnak.

Német nyelvészet

- A beszélt német nyelv vizsgálata elsősorban a konverzáció-elemzés eszközeivel
- A nyelvsajátítás különböző aspektusainak a vizsgálata
- A német nyelv változatai és szociolingvisztikája
- A német mint idegen nyelv vizsgálata a legújabb módszerek alkalmazásával.

- Kontrasztív német-magyar grammatikai vizsgálatok a morfológia és a szintaxis területén
- A német leíró nyelvészet egyes, korszerű eszközeinek alkalmazása – pl. a valencia-grammatika újabb irányzatai vagy a grammatika-pragmatika viszony jelenlegi megközelítéseinek problémaköre – meghatározott szerkezetek vizsgálatára
- Német fonetika.

Számítógépes nyelvészet

- Kísérleti fonetika és laboratóriumi fonológia
- Korpusznyelvészet
- Lexikológia
- Automatikus szövegtartalom-elemzés
- Automatikus indexálás (kulcsszavak azonosítása)
- Szövegek szabványos számítógépes feldolgozása
- Nyelvészet és mesterséges intelligencia
- Bűnügyi nyelvészet, szerzőazonosítás
- Számítógépes stilisztika
- A nyelvi produkció kognitív vonatkozásainak kísérletes vizsgálata.

A képzés szerkezete

1. Elméleti képzés

1.1. *Alapozó képzés:* tárgyai a logikai, nyelvelméleti, tudománytörténeti és tudomány metodológiai alapismeretek megerősítését szolgálják

1.2. *Szakképzés:*

- rugalmasan alkalmazkodik a hallgatók témájához

- figyelembe veszi a hallgatók egyéni igényeit
- preferálja külső – elsősorban külföldi – oktatók eseti meghívását egy-egy kurzusra a szakma nemzetközi szinten lejátszódó folyamataival való lépéstartás érdekében.

2. Gyakorlati képzés

2.1. *Didaktikai gyakorlat*

2.2. *Kutatási gyakorlat*

A doktori iskola főbb eredményei

- megfelelő módon és időben megtartott *témabemutatók*
- sikeres *doktori szigorlatok*, ill. *előzetes viták*
- eredményes *fokozatszerzési eljárások*
- a „summa cum laude” minősítések viszonylag magas száma
- a megvédett értekezések nagy részének *publikálása*
- hallgatóink előadóként való részvétele *konferenciákon*
- a hallgatók *külföldi részképzésben* és ösztöndíjas tanulmányutakon való részvétele
- a hallgatók *tudományos kutatási pályázataink* munkálataiban való részvétele
- a DENYDI oktatóinak témavezetésével igen sikeres *pályázati tevékenység* (Kutatóegyetemi, IKUT, TÁMOP, OTKA, MTA Kutatócsoport)
- rendszeres *publikálás* lektorált kiadványokban
- saját lektorált elektronikus openaccess folyóirat működtetése: az *Argumentum* gyors és igényes publikációs lehetőséget biztosít a

hazai nyelvtudományi doktori iskolák hallgatói és oktatói számára (<http://argumentum.unideb.hu/>).

Eredményeinket számos formában alkalmazzuk és népszerűsítjük:

- Együttműködés a közoktatással új típusú nyelvoktató anyagok összeállításában
- Az eredmények népszerűsítő írásokban való publikálása
- Egyetemi oktatási segédanyagok, tankönyvek összeállítása
- Együttműködés korpusznyelvészeti és gépi fordítási technológiákat felhasználó cégekkel (pl. IBM)
- Együttműködés informatikai szolgáltató cégekkel (pl. IT Services)
- A témabemutatók, szigorlatok, védések internetes meghirdetése
- A disszertációk online és könyvként való publikálása
- Népszerű tudományos előadások tartása
- Adatbázisok építése széleskörű felhasználási lehetőségekkel (l. a Debreceni Bölcsészettudományi Adatbázis, <http://deba.unideb.hu/deba.php>).

Védett hallgatóink pályakövetése

Védett hallgatóink közül

- a felsőoktatásban tevékenykedik tovább: 68%
- a tudományos élet más területén dolgozik: 7%
- a közoktatásban, ill. oktatásban helyezkedett el: 10%.
- a versenyszférában tevékenykedik: 15%

Történelem és Néprajz Doktori Iskola

vezető: Dr. Papp Klára

A doktor iskola neve:

Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola
Tudományterület:
Bölcsészettudományok
Tudományág:
történelemtudományok és
néprajz és kulturális antropológiai tudományok

A doktor iskola honlapja:

<http://btkphd.unideb.hu/multi2.html>

A doktor iskola vezetője:

Dr. Papp Klára egyetemi tanár

A doktor iskola két programja:

- **Történelmi Program**
vezetője: Dr. Papp Klára
- **Néprajzi Program**
vezetője: Dr. Bartha Elek

A Történelmi Program alprogramjai

1. Nemzetközi kapcsolatok története (az alprogram vezetője: Dr. Barta Róbert)
2. Politikai eszmék és intézmények története (az alprogram vezetője: Dr. Velkey Ferenc)
3. Gazdaság, társadalom és életmód (az alprogram vezetője: Dr. Papp Klára)
4. Ókortörténet (az alprogram vezetője: Dr. Forisek Péter)

A Néprajzi Program alprogramjai

1. Kulturális ökológia (az alprogram vezetője: Dr. Keményfi Róbert)
2. Művelődés és vallástörténet, népek, régiók és kultúrák Közép-Európában (az alprogram vezetője: Dr. Bartha Elek)

A doktori iskola elérhetősége,
adminisztrációja:

Történelem
Titkár: Dr. Pallai László
4032 Debrecen, Egyetem tér 1. Főépület, III. em. 308.
Postacím: 4032 Debrecen, Egyetem tér 1. (Történelmi Intézet)
Tel./fax: +36 52 512 957
Telefon: +36 52 512 900/22130 (titkár)
E-mail: papp.klara@arts.unideb.hu (iskolavezető) vagy lpallai@yahoo.com (iskolatitkár)

Néprajz

Titkár: Telenkó Bazil
4032 Debrecen, Egyetem tér 1. Főépület, III. em. 348/b.
Postacím: 4032 Debrecen, Egyetem tér 1. (Néprajzi Tanszék)
Tel./fax: +36 52 512 957
Telefon: +36 52 512 900/22247 (titkár)
E-mail: baziltelenko@yahoo.com

A PhD képzés előzményei

A Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Karának Történelmi és Néprajzi Doktori Iskolája a humán tudományok két nagy, egymással szoros kapcsolatban álló tudományágában kíván lehetőséget nyújtani a tudományos minősítés (PhD fokozat) megszerzésére. A Történelmi és vele párhuzamosan a Néprajzi Doktori Program kezdettől fogva arra törekedett, hogy a történettudomány és a néprajztudomány egyre szélesebb területét

lefedve nyújtson lehetőséget a jelentkezőknek arra, hogy kutatásaikat kiterjeszthessék, dolgozataik készítéséhez komoly szakmai támogatást kapjanak, végül értekezésüket méltó szellemi és

technikai körülmények között védhessék meg.
A Debreceni Egyetemen a doktorképzés a történelem és a néprajz tudományban jelentős múltra tekint vissza. Doktori iskolánk az új rendszerű doktorképzés beindulása, 1993 óta folyamatosan működik, elindítói és vezetői az egyetem Történelmi Intézetének országosan elismert, kiemelkedő oktatói voltak: Rácz István, L. Nagy Zsuzsa, Gunst Péter. A Néprajzi Tanszékről Ujváry Zoltán. Alprogramjaink témája tág spektrumú, amely igazodik a Történelmi Intézet és a Néprajzi Tanszék, valamint a debreceni történész és nép-

rajzos társadalom kutatási hagyományaihoz, eredményeihez.

A Történelmi Intézet és a Néprajzi Tanszék megalapítása óta számos olyan történész, ill. néprajzkutató tartozott oktatógárdájához, akik nemcsak iskolateremtők voltak, hanem szakterületük nemzetközileg is elismert kutatóinak sorába tartoztak. Az ő hagyományaira alapozva indult el a doktorképzés. A régebbi generációból meg kell említeni Szabó Istvánt, Szabó Dezsőt, Borzsák Istvánt, Alföldi

Andrást, Gunda Bélát. A közelmúltból pedig Ránki Györgyöt, Niederhauser Emilt, Rácz Istvánt, Barta Gábort, Sarkady Jánost, L. Nagy Zsuzsát, Orosz Istvánt, Ujváry Zoltánt, Barta Jánost.
Debrecen földrajzi fekvése, hagyományai, a debreceni tudományosság országhatárokon átnyúló kisugárzása miatt is fontos feladatunknak tekintjük a határon túli doktor-jelöltek felkarolását. A MAB minden akkreditáció során erősségünként emelte ki a határon túli magyar - elsősorban kárpátaljai, erdélyi - diákokkal való törődést.

Képzési formák

Doktori iskolánkban nappali állami ösztöndíjas és költségtérítéses formában lehet a képzést elvégezni. Különleges esetben ún. egyéni képzésre is van le-

hetőség. Egyéni képzésre (amelynek keretében a regisztrációtól számított egy éven belül sikeres elővita után a fokozatszerzési eljárásra be kell jelentkezni) a szakmában tapasztalattal és igazolt történelmi, ill. néprajzkutatói tevékenységgel rendelkező kollegák jelentkezését fogadjuk el. Ezt a jelentkezők a tervezett disszertáció alapos (írásbeli) tartalmi ismertetésével valamint a fogalmazvány jelentős részének (legalább 90%) bemutatásával igazolhatják, amit a témavezető ellenjegyez. A felvételhez legalább 4 szakmai jellegű folyóiratban vagy kiadványban megjelent publikációt kell bemutatni. Helyi tudományos jellegű kiadványok értékelése a bizottság jogköre, újságcikket nem fogadunk el.

A doktori iskola eredményessége

A doktorképzés elindulása óta 326 fő szerzett abszolutóriumot. Ezek közül 2014 év végéig 217-en védtek meg eredményesen értekezésüket. Doktori iskolánk eredményessége országos összehasonlításban is kiemelkedő. Végzett hallgatóink túlnyomó többsége - kb. 90% - megmarad szakmájában. Különböző felsőoktatási intézmények, múzeumok, levéltárak, kutatóintézetek munkatársai lesznek, továbbfolytatva tudományos pályájukat. PhD fokozatot szerzett hallgatóink közül 19 fő habilitált, 3 fő pedig az MTA doktora címét is megvédte, 2 főnek pedig jelenleg zajlik az eljárása.

Külső kapcsolatok

Doktori Iskolánk rendkívül kiterjedt

nemzetközi kapcsolatrendszerrel bír. Több társegyetemmel a kapcsolatok intenzitását az intézmények között partnerségi szerződés is segíti. Rendszereznek az oktatói- és hallgatócserék, a közös kutatási programok és a nemzetközi konferenciák. A Történelem Doktori Programnak a legaktívabb együttműködése az Eperjesi Egyetemmel, a Rostocki Egyetemmel, a Clermont-Ferrand-i Egyetemmel, a Kolozsvári Egyetem különböző intézeteivel, a jvääskylai egyetemmel, a Román Tudományos Akadémia Kolozsvári Történettudományi Intézetével, a barcelonai egyetemmel, a bambergi egyetemmel és a bloomingtoni egyetemmel alakult ki. A külkapcsolatok intenzitását nagyban segíti az a tényező, hogy az említett intézmények és a Debreceni Egyetem között hivatalos partnerségi szerződés van, ill. Erasmus-megállapodás. A Néprajzi Doktori Programnak a következő rendszeres külső kapcsolatai vannak:

- Ungvári Állami Egyetem Magyar Filológiai Tanszéke és Hungarológia Központ
- Hacettepe Üniversitesi, Departement of Turkish Folklore, Ankara – Törökország
- Babeş-Bolyai Tudományegyetem Néprajzi Tanszék, Kolozsvár – Románia
- University of Turku Department of Cultural Studies, Turku – Finnország
- Johannes Kunzig Institut, Freiburg – Németország
- Universität of Tartu, Hungarológiai Tanszék, Tartu – Észtország
- Partiumi Keresztény Egyetem, Nagyvárad – Románia

Infrastrukturális feltételek

A Debreceni Egyetem Történelmi Intézetében és Néprajzi Tanszékén a kutatómunka infrastrukturális feltételei országos kitekintésben kedvezőek. Külön ki kell emelni a könyvtári kutatómunka széles lehetőségeit. A Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtára az ország második gyűjtőhelye, amit kiegészít a Református Kollégium Nagykönyvtára. Ennek a 19. század előtti művekre koncentráció állománya nemzetközileg is elismert. Nagy erőfeszítéssel sikerül megoldanunk az intézeti könyvtár folyamatos fejlesztését, mely 36.000 kötetet tartalmaz. Ezt egészíti ki a Klasszika-filológiai és Ókortörténeti Tanszék könyvtárának, több mint 26.000 kötetes állománya. A Néprajzi Tanszék könyvtára 24.000 kötetből áll, ami helyt ad az Adattárnak és Gömöri Archívumnak is. Tanári szobákat illetően is megfelelően állunk. A PhD hallgatóknak tudunk külön helyet biztosítani. A könyvtárakban az ingyenes egyetemi wifi-hálózat mellett, számítógép és mikrofilm-olvasó áll rendelkezésükre.

A doktori iskola erősségei

- A doktor-képzés jelentős hagyományai. Doktori iskolánk az új rendszerű doktor-képzés beindulása, 1993 óta folyamatosan működik.
- Tág spektrumú doktorképzési program, amely igazodik a Történelmi Intézet és a Néprajzi Tanszék, valamint a debreceni történész és néprajzos társadalom kutatási hagyományaihoz.
- A doktori iskolát alkotó két intézmény – Történelmi Intézet, Néprajzi Tan-

szék – közötti szoros együttműködés. Rendszeresen a közös konferenciák, könyvkiadások, egymás oktatási programjaiban való részvétel.

- A doktori iskola törzstagjainak lokális koncentrációja. Többségük nemcsak a Debreceni Egyetem oktatója, hanem helyben is lakik, így a hallgatók számára a konzultációk majd a fokozatszerzési eljárás időpontjainak kijelölése nem jelent problémát.
- A doktor-képzésben résztvevő saját oktatók magas tudományos minősítése.
- Doktori iskolánk kölcsönös kapcsolata más felsőoktatási intézményekkel mind a képzés, mind a doktori eljárás folyamatában. Társintézmények munkatársainak meghívása előadásra vagy elővitára, saját oktatóink részvétele más intézmények doktori eljárásaiban.
- Nemzetközi kapcsolataink részben határon túli magyar intézmények (Kolozsvár, Nagyvárad, Eperjes), részben nyugat-európai egyetemek (Rostock, Clermont-Ferrand, Bamberg) oktatóival és kutatóival, akik szívesen támogatják doktorandusz hallgatóinkat.
- A MAB minden akkreditáció során erősségünként emelte ki a határon túli magyar - elsősorban erdélyi, kárpátaljai - diákokkal való törődést.
- Idegen nyelvű doktori eljárások vállalása: angol, francia és német nyelvű disszertációkat már fogadtunk és ezek sikeres megvédésre is kerültek.
- A doktori eljárás lebonyolításának korrekt határideje, a bírálatra kijelölt opponensektől megkívánt fegyelmezettetés.

- A hallgatók önálló munkára nevelése, kutatói önállóságuk megerősítése azzal, hogy feladataik között nem az óralátogatás, hanem a tutoriális foglalkozások, konzultációk, továbbá az egyéni kutatómunka kerül előtérbe.
- Hallgatóktól megkövetelt kötelező óratartás, ami látókörüket, a kérdésekre való reagálásuk szintjét növeli.
- Viszonylag kedvező informatikai feltételek, számos termék jól felszerelt számítástechnikai eszközökkel. A hallgatók számára az egyetem több teremben is biztosít ingyenes eszközhasználatot.
- A Történelmi és Néprajzi Doktori Iskolának két akadémikus tisztagja van: Dr. Orosz István és Dr. Solymosi László
- A többi felsőoktatási intézményekkel való szoros kapcsolat. Főállású oktatóink közül többen rendszeresen tanítottak más egyetemeken.
- Aktív – és többnyire sikeres – részvétel a különféle pályázatokban (OTKA, külföldi tanulmányutak, Erasmus-program, Soros FEPP, FKFP, CLIOHresnet stb.).
- Tankönyvek, oktatási segédletek rendszeres elkészítése, megújítása.
- Hazai és külföldi vendégoktatók rendszeres jelenléte.
- A Debreceni Egyetem Történelmi Intézetében és Néprajzi Tanszékén a kutatómunka infrastrukturális feltételei országos kitekintésben kedvezőek. A Doktori Iskola rendszeresen közreműködik országos jelentőségű konferenciák szervezésében Debrecen volt a helyszíne az eddigi három jelenkortörténeti konferenciának, 2002-ben itt rendezték az országos kiemelésű Kossuth-konferenciát, az elmúlt években több nagyobb nemzetközi konferenciát szerveztünk: ld. az önértékelés korábbi részében.
- Sikeres együttműködés a város egyéb tudományos intézményeivel: MTA Debreceni Területi Bizottsága, Déri Múzeum, Hajdú-Bihar Megyei Levéltár, Református Kollégium.
- A Doktori Iskola tagjai aktív szerepet töltenek be az országos és a helyi tudományos közéletben. Számos szerkesztőbizottság munkájában is közreműködnek: Agrártörténeti Szemle, Századok, Múltunk stb.
- Rendszeresen szervezünk PhD konferenciákat hallgatóink számára, ahova az ország más doktori iskoláiból is hívunk hallgatókat. Számukra ez nem pusztán a szakmai megmérettetés lehetősége, hanem megismerkedhetnek a tudományos közvéleménnyel is.
- Folyamatos érdeklődés a levelező képzés, ill. az egyéni felkészülés formái iránt.

A kiadványt összeállította:
a doktori iskolák programtitkárai
Dr. Forisek Péter oktatási dékánhelyettes
Dr. Keményfi Róbert tudományos dékánhelyettes

Közreműködtek:
Jakab Melinda ügyvivő-szakértő
Simkó Judit ügyvivő-szakértő
Wutsch Anna ügyvivő-szakértő

www.btk.unideb.hu

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE